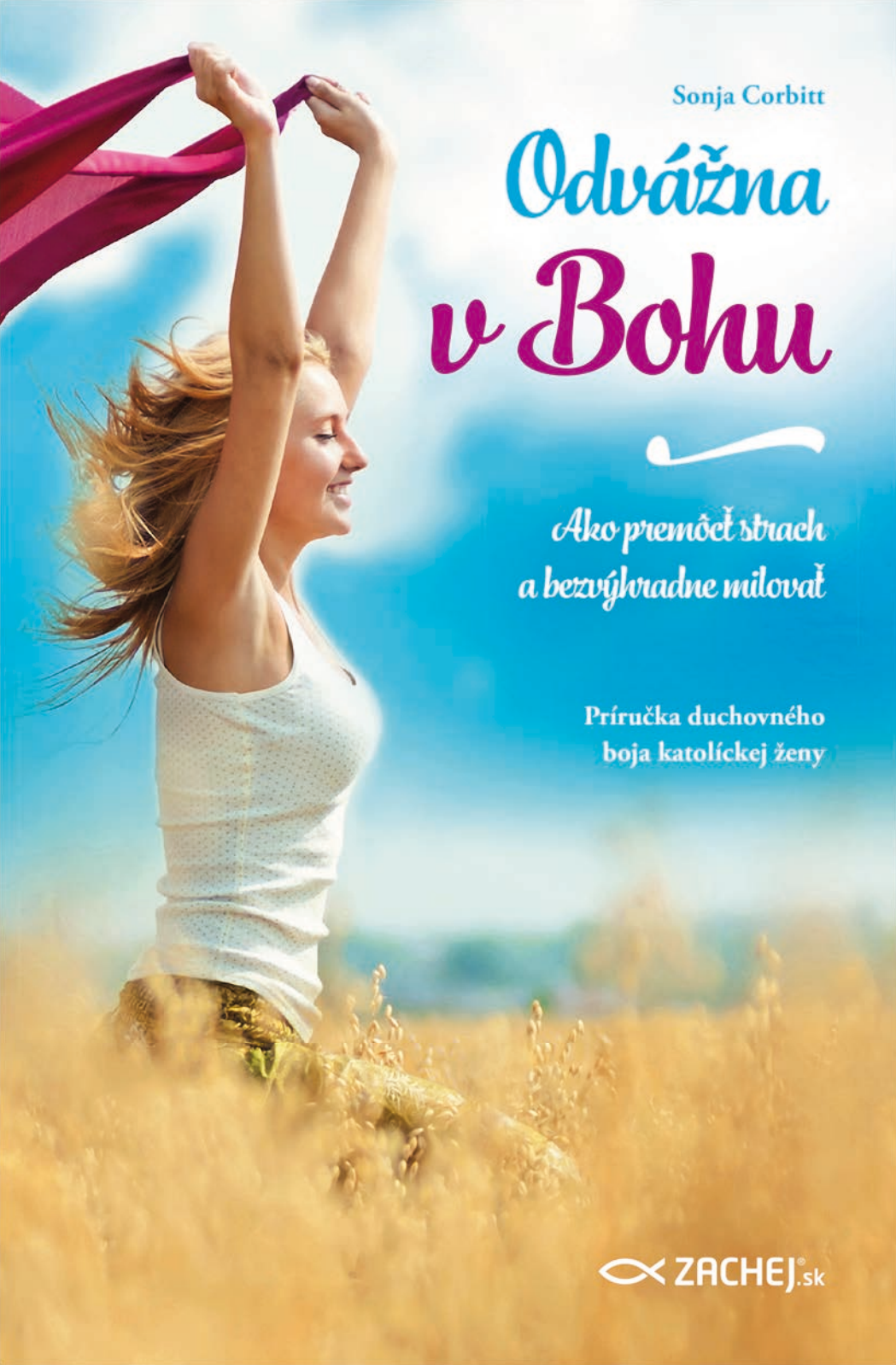

Sonja Corbitt
Odvážna v Bohu
Ako premôcť strach a bezvýhradne milovať
Príručka duchovného boja katolíckej ženy
ZACHEJ.sk

„Sonja Corbitt rozpráva dôležité skutočnosti o tom, ako dať Boha na prvé a najlepšie miesto vo svojom živote aj v tých najprekvapujúcejších životných okolnostiach."

Elizabeth Scalia

hlavná editorka časopisu Aleteia a autorka knihy Strange Gods (Zvláštni bohovia)

„Absolútne výnimočné! Sonja Corbitt vás povedie s praktickou múdrosťou a s mečom Písma a mocou Ducha Svätého vám zase pomôže premôcť hriech a žiť život nebojácnej lásky. Túto knihu si musíte prečítať!"

otec Larry Richards

autor kníh Buď mužom! a Odovzdaný: Ako sa v každodennom živote odovzdávať Bohu a jeho vôli

„Sonja Corbitt sa dôvtipne, múdro a s pomocou Božieho slova pasuje s každodennými duchovnými bojmi. Táto kniha, plná osobných príkladov i hlbokých myšlienok, je realistickou učebnicou duchovného boja. Odporúčam jej praktický prístup každému, kto chce žiť v Kristovej slobode a láske a naučiť sa bojovať s klamstvami a lákadlami diabla skôr, než v ňom zapustia korene."

Sarah Christmyer

spoluautorka katolíckeho biblického študijného programu The Great Adventure (Veľké dobrodružstvo)

Odvážna v Bohu

Ako premôcť strach
a bezvýhradne milovať

Sonja Corbitt

Odvážna v Bohu

Ako premôcť strach a bezvýhradne milovať

Príručka duchovného boja katolíckej ženy

© AVE MARIA PRESS, 2015
Notre Dame IN 46556, USA

Z amerického originálu:
Fearless: Conquer Your Demons and Love with Abandon

Vydal: © Zachej.sk, 2018
Preklad: © Mgr. Lukáš Vaník
Grafika: © Tomáš Kyška
Redaktorka: PhDr. Zuzana Ring
Jazyková korektúra: Mgr. Mariana Páterková

Nihil obstat: Rev. Jayd D. Neely, Censor Librorum
Imprimatur:
Most Rev. David R. Choby, Bishop of Nashville, 17. 08. 2016

Citáty z oficiálneho katolíckeho prekladu Svätého písma a z Katechizmu Katolíckej cirkvi sú uvedené s dovolením © Spolku svätého Vojtecha.

ISBN: 978-80-89866-45-8

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Všetkým slovenským čitateľom,
ktorí sa rozhodli vierou poraziť strach.

– Sonja Corbitt

Venujem
svätému Jánovi z Kríža,
ktorý ma naučil nebáť sa.

Úvod

Najzvláštnejší týždeň môjho života sa začal tou najhoršou manželskou hádkou za posledných dvadsaťtri rokov. Môj manžel na mňa chrlil slová tak, že som stihla povedať jedine: „Ty vôbec nerozumieš tomu, čo ti hovorím!“ Jeho šialené správanie bolo také čudné a naňho nezvyčajné, že som ho po hádke pustila z hlavy s tým, že to súvisí asi s nejakou krízou stredného veku. V dome však stále ostalo visieť akési napätie.

Na druhý deň som dostala list od svojho bývalého priateľa (ktorý je teraz ženatý a má deti). Vyznával mi v ňom svoju vrúcnu a nekonečnú lásku a povedal mi, že na sviatky prechádza autom okolo domu mojej mamy, a keď vie, že som v meste, snaží sa ma zazrieť. Vymenoval zoznam filmov, ktoré zvykne pozerať, keď na mňa myslí. Veľmi zvláštne, pomyslela som. Najmä to načasovanie. Začala som sa cítiť nesvoja.

Deň nato zomrel na náhly srdcový infarkt nevlastný otec môjho manžela, ktorý mal kedysi násilnícke sklony. Dofajčil cigaretu a klesol do záhradnej stoličky. Omdlel posediačky na dvore, keď sledoval, ako mu môj syn kosí trávnik. Všetci traja prítomní – môj syn, jeho bratranec s Downovým syndrómom a starká – si mysleli, že zaspal. Pravdu zistil až môj syn, ktorý zavolal sanitku a vybavil všetko potrebné.

Hoci vzťah tohto muža s mojím manželom a ostatnými dospelými bol, takpovediac, zložitý, jeho vnuci ho zbožňovali. Obidve moje deti za ním veľmi trúchlili a s nimi aj môj manžel, aj keď v ňom sa očividne miešali viaceré emócie. Celou mojou rodinou teda striedavo zmietal smútok a hnev a ja som bola najbližším

a najbezpečnejším cieľom, na ktorom svoju bolesť mohli vyventilovať. Bála som sa emocionálneho a duchovného kolapsu. Bola som vyčerpaná utešovaním, ktoré sa striedalo s chvíľami, keď som musela bez slova prijímať provokácie zo všetkých strán. Bála som sa, že urobím niečo necitlivé alebo škodlivé.

Deň po jeho pohrebe dostal masívny srdcový infarkt môj nevlastný otec. Mám s ním otcovský vzťah a je najlepším priateľom môjho muža (podľa jeho slov). Strach našej rodiny na nás akoby ceril zuby z jamy a ako Tolkienov Balrog šľahal bičom všade vôkol nás. Visel nad nami tieň smrti. Počas cesty k rodičom do iného štátu som sa dozvedela, že zomrela moja babička.

Deň po jej pohrebe, niekto napadol môjho syna. Nemohla som tomu uveriť. Čo sa to *deje*?

Mala som pocit, akoby som stála v oku tornáda, v ktorom okolo mňa jednostaj lieta (pri spomínanej manželskej hádke niektoré veci lietali doslova) skuvíňajúci víchor po sebe idúcich problémov. Predstavovala som si, ako stojím v strede toho tornáda, lomcuje mnou vietor a ja s rukami vystretými nahor k Bohu stále dookola opakujem: „Ježišu, dôverujem v teba."

Spomínam si, že keď sa neskôr do celej tejto zložitej situácie zapojila ešte aj moja hlavná chyba,[1] pýtala som sa Boha: „Čo do *pekla* sa to deje?" A práve vtedy som to pochopila. Šla som rovno na spoveď a na svätú omšu, aby som nabrala ďalšiu silu a svetlo. Môj duchovný vodca vtedy potvrdil moje podozrenie: za všetkými týmito udalosťami musí byť aj niečo duchovné.

---

1 Pod hlavnou chybou rozumieme prevládajúci hriech, nesprávny model správania, ktorý je úzko prepojený s osobnosťou a povahou a ktorý ovplyvňuje všetky naše duchovné, rozumové, emocionálne, ba aj fyzické schopnosti. Pozri Sonja Corbitt: *Bohom vyslobodená: Ako prijať všetko, čo ti Duch Svätý chce dať.* Zachej.sk, 2017, s. 69.

Predtým, než som sa stala katolíčkou, som zvykla strach, konflikty alebo ťažké okolnosti automaticky považovať za útoky od diabla. Začala som si paranoicky namýšľať, že číha za každým rohom. Veľmi veľa času som trávila tým, že som ho „karhala v mene Ježiša", no nepríjemné veci sa mi stávali aj napriek tomu. Cítila som sa hlúpo, pretože som si uvedomila, že všetko to moje brblanie bolo skôr úbohým pokusom získať trochu pocitu kontroly a moci, než ozajstným karhaním so skutočnou autoritou a mocou.

Nepriateľ stále túži nájsť naše najslabšie miesta a využiť ich. V tom zmysle je naozaj stále prítomný. Ale aj paranoja a fascinácia špiritizmom je pokušením. Je pascou, do ktorej sa môžeme chytiť. Paranoja nás môže ochromiť strachom – zvlášť, keď mnohé zlé skutočnosti okolo nás spôsobuje osobný hriech a psychické poruchy. Napodiv, práve to, že som v Cirkvi objavila dejiny duchovného boja a mnohé starobylé pohľady naň, ma nielen absolútne utvrdilo v presvedčení o existencii a nebezpečenstve duchovného nepriateľa, ale pomohlo mi aj zmierniť moju paranoju a stať sa v tomto boji rozhodnejšou a odhodlanejšou.

Pokušenia môjho mimoriadne rušného týždňa prišli prostredníctvom ľudí – môjho manžela, detí, prostredníctvom môjho strachu a vlastných myšlienok, ako aj prostredníctvom bývalej známosti. No podarilo sa mi nevybíjať si hnev na ďalších ľuďoch a ani tieto provokácie nebrať osobne. Ako sa mi to podarilo?

Počas tohto rušného týždňa ma držalo absolútne pevné presvedčenie, že som pokúšaná. Bola som pokúšaná k hriechu pýchy, k hriechu pažravosti, ktorým som chcela „vyriešiť" svoje problémy, k hriechu netrpezlivosti a pocitom znechutenia, k hriechu rebélie, strachu a emocionálnej nevernosti voči svojmu manželovi.

No *predovšetkým* som si uvedomila (a môj duchovný vodca mi to potvrdil), že som systematicky vyčerpávaná – duchovne, mentálne, emocionálne aj fyzicky. Cieľom bolo, aby som sa stala zraniteľnejšou a náchylnejšou na úplnú rezignáciu – či už zo strachu, znechutenia alebo rozptýlenia – a aby som úplne upustila od svojich plánov písať a prednášať svoje prednášky o duchovnom boji, ktoré som mala mať o týždeň.

Nebojácna... si pripravená?

Väčšinou keď sa spomenie duchovný boj, v ľuďoch to evokuje myšlienky na strašidelnejšie a možno senzačnejšie aspekty toho, čo sa obvykle považuje za ríšu zla: exorcizmus, čarodejníctvo, satanizmus, seansy, démonické pripútanie, útlak, posadnutie a podobne. Cirkev je plná dvetisícročnej múdrosti, náuky a prostriedkov, ktorými reaguje na tieto najvážnejšie stupne duchovného boja, ktorý sa nazýva aj *mimoriadnou* démonickou aktivitou. Tieto témy preto ponechávam na teológov Cirkvi a jej vysvätených služobníkov.

My sa budeme zaoberať v istom zmysle ešte fantastickejšími prejavmi zla, väčšinou však v kontexte *riadnej* démonickej aktivity: typickým duchovným bojom, s ktorým sa všetci stretávame v zákopoch našich kúpeľní, pri handrkujúcich sa deťoch, podráždených manželoch a manželkách, šialených rozvrhoch a zdrvujúcom množstve práce. Tieto skutočnosti sú často o to nebezpečnejšie, o čo neškodnejšie vyzerajú. Ak ste sa teda báli, že by vás téma duchovného boja mohla vystrašiť, myslím, že teraz sa už nemáte čoho báť.

Tieto praktické témy sa zatiaľ veľmi nerozoberali, hoci nám o nich hovorí Písmo aj poslední traja pápeži: „Život človeka na zemi je boj," hovorí pápež František.[2] Ján Pavol II. to potvrdzuje slovami: „Duchovný boj je ďalším prvkom života, ktorý treba dnešným kresťanom predkladať a nanovo ich o ňom vyučovať. Je to tajomné a vnútorné umenie, neviditeľný zápas, v ktorom sa ocitáme každý deň v boji proti pokušeniam, zlým ponukám, ktoré chce diabol vložiť do [nášho] srdca."[3]

Satana a démonov možno spájať so všetkými katastrofami a biedami ľudského života prinajmenšom do tej miery, do akej sú spojené s hriechom. Písmo však jasne dosvedčuje, že diablova moc spočíva predovšetkým v jeho mimoriadnej schopnosti ukrývať sa a klamať.

Znie vám to desivo? Nemusí. Sľubujem, že vám v nasledujúcich kapitolách aj ukážem prečo. Vlastne si už dopredu mädlím ruky! Verím, že tieto biblické princípy budú patriť medzi tie najprekvapivejšie a najdôležitejšie skutočnosti, aké sa vo vašom duchovnom živote naučíte – a aké si budete z času na čas opakovať.

Budeme spoločne napĺňať svoju myseľ i svoje srdce mocou pravdy, aby sme tak mohli diablovým pokušeniam čeliť od samého začiatku – čiže skôr než sa v nás natrvalo usadia a začnú spôsobovať škody: „Ak ostanete v mojom slove… poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí" (*Jn* 8, 31 – 32) od hriechu, úzkosti a stra-

2 Jorge Bergoglio, Abraham Skorka: *O nebi a zemi: Pápež František o viere, rodine a Cirkvi v 21. storočí.* Kumrán, 2013.

3 Svätý Ján Pavol II.: *Apoštolská návšteva jeho svätosti Jána Palva II. v Azerbajdžane a Bulharsku: Púť do Svätého kláštora v Rile.* Svätá stolica, 25. mája 2002. Dostupné online 21. septembra 2016 na: http://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/speeches/2002/may/documents/hf_jp-ii_spe_20020525_rila-bulgaria.html.

chu. Porozprávam vám všetko, čo som sa naučila v Písme o nasledovaní Boha na ceste od strachu k láske, a prepojím to s našou katolíckou Tradíciou, aby ste aj vy – ak budete chcieť – mohli takpovediac cestovať s týmto kompasom.

V prvej časti sa naučíme taktiky a stratégie, ktoré nám pomôžu premôcť démonov. Najskôr budeme musieť spoznať a uznať, uprostred akého boja sa nachádzame, a nájsť koreň nášho strachu, depresie a úzkosti. Budeme skúmať, ako nám Biblia zvyčajne predstavuje zlo a čo o ňom hovorí, pretože chceme zistiť, akými spôsobmi na nás zlo útočí a spôsobuje v nás strach, úzkosť a depresiu. Nevyhnutne budeme všetko preberať lineárne, čiže jedno po druhom, no budeme tieto jednotlivé témy a prístupy aj prepájať. Koniec koncov, tak sa to deje aj v reálnom živote a občas aj niekoľkokrát za deň. Bude teda užitočné, ak si určité časti knihy prečítate aj viackrát.

Potom začneme odhaľovať zlo na mieste, kde nám ho ukazuje aj Biblia: na počiatku všetkých počiatkov. Budeme sa zaoberať vyváženosťou a krásou Božieho plánu, pretože bez jasného pohľadu na dokonalosť nemôžeme pochopiť zlo hriechu, sme náchylné zžiť sa s ním a vysvetliť ho iným spôsobom. Preskúmame aj územie, na ktorom sa začínajú aj končia duchové bitky: myseľ. Budeme objavovať praktické stratégie, ako spoznať a odolať pokušeniu hneď na začiatku a ako celým srdcom spolupracovať s Bohom na opätovnom usporiadaní všetkých vecí, ktoré sa dostali do neporiadku v dôsledku nášho alebo cudzieho hriechu. Budeme uvažovať nad Božím návodom na obnovu a budeme sa snažiť ho aplikovať na seba samé.

Potom sa pustíme do spoznávania iného démonického útoku. Tento prichádza zvyčajne v období po zbavení sa hriechu: je to útok na dôstojnosť, pri ktorom chce do nás nepriateľ zasiať strach, úzkosť a depresiu. Pozrieme sa na niektoré biblické označenia a opisy satana a budeme skúmať, čo nám tieto opisy prezrádzajú o jeho povahe. Vďaka menám, ktoré diabol dostáva v Písme, sa dozvieme o jeho motívoch a prekvapivých obmedzeniach. Preskúmame svoje pocity menejcennosti a iné hlboké a osobné lži, ktorým veríme a ktoré nás zotročujú strachom. No, čo je ešte dôležitejšie, budeme žasnúť nad zázrakom toho, že „žijeme, hýbeme sa a sme" v nežnom náručí Lásky (*Sk* 17, 28).

Ďalej preskúmame, čo v skutočnosti podľa Písma tvorí „zlo". Pomôžeme si pritom najmä štúdiom tretej a štvrtej kapitoly *Listu Hebrejom*, ako aj putovania synov Izraela po púšti a ťažkostí, s ktorými sa tam stretli. Ich skúsenosť prepojíme so svojimi vlastnými ekonomickými, náboženskými a politickými obavami o budúcnosť. Tak Písmo, ako aj cirkevní Otcovia a mystici nám totiž vysvetľujú, ako a prečo „všetko bude dobré a všemožné veci budú dobré".[4] Strach bude navždy premožený láskou. Láska víťazí.

V druhej časti sa začneme učiť, ako bezvýhradne milovať. Podrobne preberieme každý „kúsok" Božej výzbroje, ktorú nám dáva, aby nás ochránil pred strachom, úzkosťou a depresiou. Budeme sa zaoberať aj tým, ako nám modlitby svätých pomáhajú pri našom putovaní. Zostavíme užitočný zoznam pomôcok pre boj so strachom, úzkosťou a depresiou.

Keď však niekto chce čo možno najjasnejšie pochopiť nejakú skutočnosť, musí sa pozrieť aj na jej opak. Prostredníctvom troch

4 Svätá Juliana z Norwichu: *Revelation of Love (Zjavenie lásky).* Image Books, 1996, s. 55.

malých obrazov budeme teda kontemplovať o koexistencii zla a svätosti vo svete a o paradoxe hriechu a milosti v Božom ľude.

Napokon sa pozrieme na to, ako satan hľadá Ježiša, stretáva sa s ním a pokúša ho na púšti. Zistíme, čo Ježiš vedel o úplnom spočívaní v Božej dobrote a láske a zistíme, ako konkrétne možno žiť a bezvýhradne milovať.

Urobme nasledujúce

Či už čítaš túto knihu sama alebo si súčasťou nejakej skupinky, jej prístup je podobný ako pri mojej predošlej knihe *Bohom vyslobodená.* Predsa sa však tieto rozjímavé štúdie môžu odlišovať od formátu v štýle „doplň na prázdne miesto", s akým ste sa stretli predtým.

Verím, že pri objavovaní Biblie, pri hostine Božieho slova, je miesto pre každého z nás. Táto kniha je plná Písma *aj* exegézy, takže je vhodná pre jednotlivcov *aj* pre skupiny. Predsa som však – z úcty k vášmu času – niečo zostručnila. Základom tejto knihy sú boje, s ktorými sa vo svojom živote boríme všetci. Nie som si istá, či poznáme dôležitejšiu a zároveň možno i desivejšiu tému našich čias, než je duchovný boj proti depresii, úzkosti a strachu. Zároveň však dúfam, že štúdium Písma so mnou nebude pre vás také strašné ako špenát, ale vám, naopak, zachutí ako zákusok.

Taktiež môžete zvážiť, či si budete poznámky značiť priamo do knihy, alebo si založíte nejaký denník. Ešte dôležitejšie však bude čítať túto knihu s Bibliou[5] nablízku. Ak vám to neprekáža, môžete

5 Pri čítaní a štúdiu Biblie niekedy pomáha porovnanie viacerých verzií. Rôzne preklady daného verša nám totiž môžu pomôcť lepšie pochopiť jeho význam. Ak nebude uvedené niečo iné, v slovenskom preklade tejto knihy budeme citovať katolícky preklad Svätého písma (Spolok svätého Vojtecha).

si do nej podčiarkovať alebo zvýrazňovať verše, ktoré vás oslovia. Tieto verše budú odteraz dôležitými zbraňami vo vašom osobnom arzenáli a budete ich potrebovať mať poruke. Bolo by dobré, keby ste používali aj *Katechizmus Katolíckej cirkvi* (zvlášť, ak čítate ako skupina), pretože aj z neho budem pomerne často citovať.

Každá kapitola bude obsahovať nasledujúce časti:

- Opakovanie: „Opakovanie je matka múdrosti" ako sa hovorí, a tak si budeme zakaždým nejaký čas opakovať to, čo sme sa naučili v predchádzajúcej kapitole.
- Pozvanie: V tejto časti sa budeme snažiť aplikovať Písmo a danú kapitolu knihy na svoj vlastný život.
- Boží impulz: Ponúknem vám konkrétne spôsoby, ako sa osobne a priamo stretnúť s Bohom.

Časti Pozvanie a Boží impulz v tejto knihe sú vytvorené pre jednotlivcov, ale aj skupiny. Manuál pre vedúcu skupinky nájdete v zadnej časti knihy. Môžete ho použiť vo svojom spoločenstve alebo biblickej skupinke.

Písmo prisľubuje, že môžeme bezvýhradne milovať a žiť *bez strachu* ako Božie deti. Porozprávam vám o metódach, ktoré satan používa na to, aby nás udržal v otroctve hriechu, sebe samému, lenivosti a egu, čiže diablovi. Objavila som ich v Písme – pri svojom vlastnom zápase, prostredníctvom ktorého som sa prebojovala od strachu k láske. Veď „v láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach" (*1 Jn* 4, 18).

Tak teda začnime. Podajte mi ruku. Skutočnosti, o ktorých budete teraz čítať, sú tie najdôležitejšie, aké vám dokážem povedať

o strachu, úzkosti a depresii. Spoločne sa pozrieme priamo do očí tomu, čoho sa bojíme, a naučíme sa bezvýhradne milovať.

Úvodné skupinové otázky

- Aké boli tvoje dojmy pri prezeraní titulku a obálky knihy? Čo si myslíš o duchovnom boji? Ako bojuješ so strachom?
- Po tom, čo si spoločne prečítate úvod, v duchu popremýšľajte alebo nahlas diskutujte ako skupina o nasledujúcich otázkach. Čo si chceš vziať z tohto štúdia? Čo chceš, aby Duch Svätý vykonal v tvojom živote?
- Ak si si priniesla Písmo, chvíľku v ňom teraz zalistuj. Keď sa spätne pozrieš na svoj život, akým jedným slovom by sa dal vyjadriť tvoj vzťah s Písmom?
- Čo, ak vôbec niečo, ti najviac prekáža na Biblii? Čo ti je na nej nepríjemné? Dúfaš alebo predpokladáš, že sa počas čítania tvoj vzťah k Písmu zmení? Ak áno, tak ako?
- Pomodlite sa spoločne na záver *Otče náš*, *Zdravas' Mária* a *Sláva Otcu*.

Prvá časť

Poraz svojich démonov

1

Nebojácny boj

Spoznanie nepriateľa

Pamätám sa, že som v jednom období svojho života žila v absolútnom strachu. Nebola som si istá sama sebou ani tým, čo bolo vôkol mňa. Žila som v strachu zo svojho otca, zo svojej budúcnosti a zvlášť z Boha. Bála som sa, že ma druhí skritizujú alebo prehliadnu, že ma nebudú milovať, odsunú ma na okraj alebo ma vysmejú. Bála som sa a bola som priam posadnutá strachom pred zlyhaním. Ovládal ma pocit menejcennosti a osamelosti a mala som strach zo sklamania, smrti a výchovy svojich detí (pretože som sa bála, že budem takým rodičom ako môj otec). Obávala som sa aj toho, či sa mi podarí dosiahnuť a získať to, čo som potrebovala alebo chcela. Prežívala som úzkosť a des. A bolo mi z toho čoraz horšie.

Aj ty sa nachádzaš v takomto období alebo pociťuješ ustavičný strach a úzkosť, milovaná? Bráni ti strach z toho, čo ťa čaká, vrhnúť sa úplne do Božieho náručia?

V tom čase som pracovala ako čašníčka v jednej luxusnej reštaurácii. Jej majitelia boli hotoví tyrani. Jeden z nich každú smenu pozeral porno v kancelárii so zapnutými zvukmi a obrazovkou obrátenou k dverám. Tamojší hlavný kuchár zase na nás reval a prskal od hnevu ako dôstojník pri vojenskom výcviku vždy, keď sme mu z reštaurácie priniesli naspäť tanier, ktorý vrátili zákazníci. Navyše nám v takých prípadoch strhol zo mzdy cenu daného jedla. Jeho manželka nám zase brávala stovky dolárov denne z prepitného zaplateného prostredníctvom kreditných kariet. Taktiež som bola svedkom toho, ako na mieste vyhodila dvoch zamestnancov, ktorí sa jej jediní dokázali postaviť a odhaliť jej klamstvá. Revala za nimi, ešte aj keď odchádzali dverami. Raz som ich dcéru našla schúlenú pod stolom, pretože sa skrývala po tom, čo na ňu rodičia zaútočili. Jediným svetlým bodom tam bol hlavný čašník (aspoň som si to vtedy myslela), pretože žil na poschodí reštaurácie v jednom apartmáne a robieval divoké večierky pre zamestnancov a ich priateľov, na ktorých bol zadarmo alkohol a čokoľvek, čo si kto zažiadal. Párkrát som tam bola a niekoľko nocí som neprišla domov.

Počas pracovnej smeny sme mali zakázané fajčenie, no, keď sme mu sľúbili, že ho nevyzradíme, ak nás prichytia, dovolil nám vytratiť sa točitým schodiskom do jeho apartmánu alebo zadnými dverami do uličky či prázdnej tanečnej sály. Keď ma raz v noci majiteľ prichytil fajčiť v tmavej tanečnej sále, myslela som si, že mi ublíži. Desila som sa toho, čo môže skrsnúť v tom jeho pornografiou nasiaknutom mozgu. Dodnes neviem, ako sa mi podarilo uniknúť.

Majiteľov reštaurácie sme všetci nenávideli. Navyše, v dôsledku mojej skúsenosti s otcom som sa bála aj šéfkuchára. Do bodky som sa riadila pravidlami – teda až na tú noc, keď som raz vo veľmi sko-

rých ranných hodinách s kolegom vyliezla na strechu tejto reštaurácie s názvom *Black Angus Pub* (*Hostinec čierny angus*) a čiernym sprejom zasprejovala písmeno G na znaku reštaurácie, čím sa jej názov zmenil na *Black Anus Pub* (*Hostinec čierny anál*).

Moja mama ma nakoniec pre opakované porušovanie večierky vyhodila z domu. Vedela som, že musím z tej práce odísť, no v tom čase som viac než kedykoľvek predtým potrebovala peniaze a jednoducho som si to nemohla dovoliť. Okrem toho – odhliadnuc od agresívnych majiteľov – som mala tú prácu rada a zárobok bol dobrý, najmä pre tínedžerku. Nechcela som sa vzdať ani večierkov a inej „zábavy" – napriek tomu, že som stále pravidelne chodila aj do kostola.

Postupom času mi flámovanie a iné hriechy, do ktorých som sa zaplietla, úplne otupili svedomie a vo svojom vnútri som začínala byť čoraz nešťastnejšia pre ustavičný vnútorný konflikt, ktorý som si v sebe nosila. Nevedela som si však predstaviť inú budúcnosť. Ako by som sa dokázala uživiť bez tejto práce? Ak by som „šla naplno" do života s Bohom, musela by som sa zriecť všetkej tej zábavy, ba dokonca aj svojho priateľa. Nudila by som sa. Bola by som *sama*. A ako by som si našla nejakú prácu, kde by som zarobila toľko peňazí?

Rozumná časť môjho ja chcela poprosiť Boha o pomoc, no po emocionálnej stránke som bola príliš vydesená. Vedela som, že si za svoje problémy môžem sama a že si zaslúžim to, čo mám. To možné „nové" sa mi zdalo také nepredstaviteľné, že som sa upla na svoju úbohú prítomnosť. Takto som postupovala dlhé roky v mnohých oblastiach svojho života.

Jednou z najsmutnejších skutočností na súčasnej Cirkvi je to, že mnoho kresťanov žije dennodenne s takýmto ochromujúcim strachom a úzkosťou. Hoci nesmierne túžia naplno slúžiť Bohu, nedokážu jednoducho prekonať nejakú veľkú prekážku, ktorá im v tom bráni. Ba niekedy túto prekážkami nedokážu identifikovať. No spočíva im na hrudi ako veľké bremeno, ktoré im bráni naplno a zhlboka sa nadýchnuť. Dokonca aj „sviatoční" kresťania často zápasia so strachom pre zložité životné okolnosti alebo veľké utrpenie. Spoznávaš sa v tom, milovaná?

Nechytá nás azda strach do pasce akejsi agónie bezcieľnosti spojenej s egocentrizmom? Obklopení a bombardovaní toľkými informáciami a údajmi o všetkých možných témach si môžeme myslieť, že naša depresia, úzkosť a strach sú otázkou chémie, dedičnosti, biológie, kultúry, psychológie, geografie alebo modernej spoločnosti – no nikdy nie otázkou ducha. V duchu slov pápežov Pavla VI. a Jána Pavla II. Svätý Otec František povedal: „Možno najväčším úspechom [satana] v dnešnej dobe je to, že sa mu podarilo presvedčiť nás, že neexistuje a že všetko sa dá vysvetliť len na čisto ľudskej úrovni."[6]

No duch je skutočný. Duch je základom celej reality. Sme sčasti ľuďmi a sčasti zvieratami? Sme len „ľudské zvieratá", ako nám hovorí veda? Ak áno, akú rolu potom zohráva v ľudskej existencii duch človeka?

Pomysli na svojho ducha ako na morálne, premenlivé, dynamické a nezmerateľné bytie. Zatvor si oči a predstav si seba samú bez tela. Ako „vyzerá" tvoja duša? Kým *si*?

---

6 Jorge Bergoglio, Abraham Skorka: *O nebi a zemi: Pápež František o viere, rodine a Cirkvi v 21. storočí.* Kumrán, 2013.

Dá sa na to pozrieť aj inak: môžeš dnes, v tomto okamihu povedať, aká si svätá? Predstav si stupnicu od 1 po 100 percent. Nepohybuje sa ustavične náš „stupeň" svätosti jedným alebo druhým smerom? Duchovný svet sa mení, je nehmatateľný a vedecky nedokázateľný. No je rovnako „skutočný" a v niektorých ohľadoch ešte dôležitejší než fyzický svet, pretože práve vo svete rozumu a vôle sa rozhoduje tak o našich skutkoch, ako aj o našom večnom údele.

Strach má svoj koreň v duchovnom svete. Pozrieme sa na to, aké dôležité miesto má vo svete a v dejinách duša každého človeka. No ešte predtým jasne poukážeme na jedno: strach vo svojom najhlbšom koreni je duchovným bojom proti duchovnému nepriateľovi.

Od strachu k viere

Naše prisľúbenie znie takto: „Veď Boh nám nedal Ducha bojazlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy" (*2 Tim* 1, 7). Verím, že si toto prisľúbenie vezmete za svoje – ako vám adresované prisľúbenie od Boha – a napíšete si ho na samolepiaci poznámkový papierik, ktorý si nalepíte niekam, kde ho budete mať na očiach. Verím tiež, že si ho potom natrvalo vpíšete do svojho srdca.

Podľa prekladu Biblie, akú máte, môže byť slovo *bojazlivosť* nahradené slovom *zbabelosť* alebo *strach*. Mne sa najväčšmi páči slovo *strach*. Tento verš je prisľúbením. Duch strachu nepochádza od Milovaného, od Boha.

Strach nie je od Boha – nikdy.

Pod „strachom" nemyslím tú nevyhnutnú a rozumnú reakciu na aktuálne hroziace nebezpečenstvo – teda tú bežnú, jednoduchú emóciu. Samozrejme, pod tým nemyslím ani strach či „bázeň

pred Pánom“,[7] ktorý sa v Písme nazýva darom Ducha Svätého (budeme sa ním zaoberať neskôr). Pod strachom myslím pretrvávajúcu, ochromujúcu a utláčajúcu hrôzu a úzkosť z budúcnosti a hrozieb, ktoré môže priniesť: toto je pracovná verzia definície tohto slova, ktorú budeme používať v tejto knihe.

Nie je vari naša predstavivosť bez múdrosti krutým tyranom? Ak, ako hovorí Písmo, nám „Boh nedal Ducha bojazlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy“ (*2 Tim* 1, 7), odkiaľ potom pochádza strach? Biblia hovorí, že tento ťaživý a stiesňujúci strach je predovšetkým a v prvom rade vecou duchovného boja: „Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach“ (*Ef* 6, 12).

Strach pochádza od nepriateľa: môjho nepriateľa, tvojho nepriateľa a Božieho nepriateľa. Tým, že človek uznáva, že jeho strach má duchovný základ, neobviňuje z toho, že ho má, seba samého, len jednoducho priznáva, že sa nejakým spôsobom nechal zmanipulovať. Ako povedal svätý Anton: „Nebojte sa. Toto je len výmysel Zlého, ktorý chce takto odviesť vašu pozornosť.“[8] Od čoho chce odviesť moju pozornosť? A čoho sa naozaj bojím? Ak nevieme alebo nechceme uznať realitu duchovného boja a duchovného nepriateľa, budeme ustavične manipulovaní, premáhaní a paralyzovaní strachom. Budeme duchovne chorí, nemohúci a neplodní. Náš život uplynie v strachu a márnosti (porov. *Ž* 78, 33; preklad *New King James Version*).

---

7 Pre hlbšiu úvahu o „bázni pred Pánom“, ktorá je darom Ducha Svätého pozri: Svätý Tomáš Akvinský: Deväťnásta otázka: Dar bázne, *Summa Theologica, Secunda Secundae Partis, Q. 19*. New Advent, 2008. Dostupné online 21. septembra 2017 nahttp://www.newadvent.org/.

8 Charles Warren Stoddard: *Saint Anthony: The Wonder Worker of Padua (Svätý Anton: Divotvorca z Padovy)*. Rockford, Illinois: Tan Books, 2009, s. 58.

Pane, zmiluj sa!

Možno ti pripadá učenie o pekle a diablovi hlúpe – ako poverčivé názory patriace do minulosti, ktoré v dnešnej dobe vedy, psychológie a medicíny už nemajú svoje miesto. Možno si myslíš, že Boh je taký milý a zdvorilý ako všetci, ktorých poznáš, a že by sa nikdy nezachoval tak zle, žeby niekoho poslal do pekla. Možno si „Boží hnev" spájaš s chybou interpretácie Písma alebo s ľudovou poverou, ktorá je v rozpore s modernou vierou a pokrokom.

No ber na vedomie slová Jána Pavla II., ktorý vyhlásil, že ten, „kto neverí v diabla, neverí v evanjelium".[9]

Existencia diabla patrí k neomylnému zjaveniu. Sám Ježiš učil, že existuje osobný zlý nepriateľ, a zanechal nám modlitbu *Otče náš*, ktorá obsahuje aj prosbu za oslobodenie od tohto nepriateľa. Hoci sa často prekladá ako „osloboď nás od zla" alebo „od zlého", doslova by sa mala prekladať ako „osloboď nás od Zlého" alebo „osloboď nás od satana".

Ako sme už povedali, pápež František nám pripomína, že „život človeka na zemi je boj".[10] Svätý Ján Pavol II. nás povzbudzuje, aby sme tento zápas brali vážne: „‚Duchovný boj' je ďalším prvkom života, ktorý treba dnešným kresťanom predkladať a nanovo ich o ňom vyučovať. Je to tajomné a vnútorné umenie, neviditeľný zápas, v ktorom sa ocitáme každý deň v boji proti pokušeniam čiže zlým ponukám, ktoré chce diabol vložiť do [nášho] srdca."[11]

---

9 Interview s Gabrielom Amrothom na www. fisheaters.com z júna 2000. Dostupné online 21. septembra 2017 na http://www.fisheaters.com/.

10 Jorge Bergoglio, Abraham Skorka: *O nebi a zemi: Pápež František o viere, rodine a Cirkvi v 21. storočí.* Kumrán, 2013.

11 Svätý Ján Pavol II.: *Apoštolská návšteva jeho svätosti Jána Palva II. v Azerbajdžane a Bulharsku: Pút' do Svätého kláštora v Rile.* Svätá stolica, 25. mája 2002. Dostupné online 21. septembra 2016 na: http://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/speeches/2002/may/documents/hf_jp-ii_spe_20020525_rila-bulgaria.html.